

Prof. Dr.
Baki İlkay ENGİN

Yrd. Doç. Dr.
İşık ÖNAY

Dr.
Tülay A. ÜNVER

BORÇLAR HUKUKU PRATİK ÇALIŞMALARI

İÇİNDEKİLER

3. BASIYA ÖNSÖZ.....	V
2. BASIYA ÖNSÖZ.....	VII
1. BASIYA ÖNSÖZ.....	IX
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XVII

Birinci Bölüm ŞEMALAR

Şema 1: Borç İlişkisinin Kaynakları	2
Şema 2: Hukuki İşlemin Unsurları ve Hükümsüzlük Türleri	4
Şema 3: Kusura Dayanan Haksız Fiil Sorumluluğunun Şartları	6
Şema 4: Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk Halleri	8
Şema 5: Sebepsiz Zenginleşmede İade Borcunun Kapsamı.....	10
Şema 6: Borcun İfa Zamanı.....	12
Şema 7: Sözleşmeyle Belirlenen Vade Türleri ve Sonuçları.....	14
Şema 8: İfa Etmemeye Halleri (İfa Engelleri)	16
Şema 9: İmkânsızlığın Borçlar Hukukundaki Rolü.....	18
Şema 10: Borçlu Temerrüdünün Şartları	20
Şema 11: Borçlu Temerrüdünün Sonuçları	22
Şema 12: Borcun ve Borç İlişkisinin Sona Erme Halleri	24
Şema 13: Borç İlişkisinin Alacaklı / Borçlu Tarafında Birden Fazla Kişinin Bulunması.....	26
Şema 14: Borç İlişkilerinde Taraf Değişiklikleri.....	28

İkinci Bölüm

ÇÖZÜLMÜŞ OLAYLAR

I.	Öneri – Öneriye Davet – Kabul – Sözleşmenin Kurulması – Yanılma – İfa İmkânsızlığı	33
II.	Sözleşmenin Kurulması – İrade Sakatlıkları – Ayıp Hükümleri ile Yarışma - Culpa in Contrahendo – Önsözleşme – Alacağın Devri...	45
III.	Şekil – Şekle Aykırılık – Hakkın Kötüye Kullanılması – Sebebi Gösterilmeyen Borç Tanımı.....	53
IV.	Beyaza İmza – Güven Teorisi – Hata Sebebiyle Sözleşmenin İptali – Alacağın Devri – İbra – Geciktirici Koşula Bağlı Tasarruf İşlemi.....	60
V.	Temsil – Temsilcinin Kendisiyle İşlem Yapması – Yetkisiz Temsil – Aldatma – Aşırı Yararlanma (Gabin) – Sözleşmenin İptali	66
VI.	İfa	75
VII.	Sözleşmenin Kurulması – Temsil – İrade Sakatlıkları – Ödemezlik Defi – Borçlu Temerrüdü – İmkânsızlık – İbra	88
VIII.	Borçlu Temerrüdü – Olumlu Zarar – Olumsuz Zarar	92
IX.	Seçimlik Borç – İmkânsızlık – Halefiyet – Alacağı Talep Etmeme Taahhüdü – Alacağın Devri – Takas – İfa Yerine Edim – İfa Uğruna Edim	95
X.	Haksız Fiil.....	102
XI.	Kusura Dayanan Haksız Fiil Sorumluluğu – Adam Çalıştırılanın Sorumluluğu – İfa Yardımcısının Borca Aykırı Davranışından Sorumluluk – Yapı Malikinin Sorumluluğu – Zararın Belirlenmesinde Denkleştirme Sorunu.....	110
XII.	Kusura Dayanan Haksız Fiil Sorumluluğu – Zarar Görenin Kusuru – Cismanı Zarar ve Ölüm Halinde Tazminatın Kapsamı – Zarardan Birden Fazla Kişinin Sorumluluğu – Karayolları Trafik Kanunu'ndan Doğan Sorumluluk.....	116
XIII.	Sebepsiz Zenginleşme – Muvazaalı (Danışıklı) İşlem – Tasarruf İşlemiinin Sebebe Bağlılığı – Sözleşmeden Dönmenin Etkisi.....	125
XIV.	Alacağın Devri – Borcun Üstlenilmesi.....	134
XV.	Ceza Koşulu – Ahlâka Aykırı Fiil – Hukuka veya Ahlâka Aykırı Amaçla Verilen Şeyin İadesi – Üçüncü Kişinin Fiilini Üstlenme.....	143

Üçüncü Bölüm

ÇÖZÜLECEK OLAYLAR

I.	Sözleşmenin Kurulması – Önerinin ve Kabulin Geri Alınması – Saik Hatası – Aldatma – İşlem Temelinin Çökmesi – Şekil – Tahvil – Temsil Yetkisinin Geri Alınması	153
II.	Sözleşmenin Kurulması.....	155
III.	Öneriye Davet – Öneri – Yanılma – Aldatma – Temsil.....	156
IV.	Muvazaa – Şekil – Miktarda Yanılma – Korkutma – Alacağın Devri – Soyut Borç İkrarı – Culpa in Contrahendo	157
V.	Muvazaa– Alacağın Devri – Culpa in Contrahendo – Kusura Dayanan Haksız Fiil Sorumluluğu – Kusursuz Sorumluluk Hâlleri – Bedensel Bütünlüğün İhlalinde Tazminatın Kapsamı.....	159
VI.	Yanılma – İşlem Temelinin Çökmesi – Şekil – Şekle Aykırılık – Hakkin Kötüye Kullanılması – Alacağın Devri – İbra – Borçlu Temerrüdü – İmkânsızlık – Kusura Dayanan Haksız Fiil Sorumluluğu – Kusursuz Sorumluluk Hâlleri	161
VII.	Doğrudan Temsil– Dolaylı Temsil – Temsil Yetkisinin Geri Alınması – Yetkisiz Temsil– Sözleşme Tarafının Aldatması – Üçüncü Kişinin Aldatması – Aldatmanın Sözleşmeye Etkisi.....	164
VIII.	Temsil– İmkânsızlık – Ödemezlik Defi – Borçlu Temerrüdü – Yabancı Para Borcu – Alacaklı Temerrüdü – İfa Yardımcısının Fiilinden Sorumluluk – Sorumsuzluk Anlaşması – Genel İşlem Koşulları	166
IX.	Temsil – Temsil Yetkisinin Kapsamı – Temsil Yetkisinin Geri Alınması – Kusura Dayanan Haksız Fiil Sorumluluğu – Müterafik Kusur	169
X.	Genel İşlem Şartları – Muvazaa – Alacağın Devri – Borçlu Temerrüdü – Yabancı Para Borcunun İfası – İmkânsızlık – İfa Yardımcısının Fiilinden Sorumluluk – Edim Yükümlerinden Bağımsız Borç İlişkisi.....	171
XI.	Edim Türleri– İfa Yeri – Borçlu Temerrüdü – İmkânsızlık – Müteselsil Borçluluk – Halefiyet – Takas – Cezai Şart	174
XII.	İfa Zamanı – Ödemezlik Defi – Borçlu Temerrüdü.....	176
XIII.	Üçüncü Kişinin İfası – Alacağın Devri – Borca Katılma – Sebepsiz Zenginleşme	177
XIV.	İfa Yardımcısının Fiilinden Sorumluluk – İmkânsızlık – Beyaza İmza – İfa Yerine Edim – İfa Uğruna Edim	179

XV.	Şahsen İfa Zorunluluğu – Kısmi İfa – İbra – Değiştirme Sözleşmesi – Alacaklı Temerrüdü – İfa Yerine Edim – İfa Uğruna Edim – İfa Yardımcısının Fiilinden Sorumluluk – Üçüncü Kişiyi Koruyucu Etkili Sözleşme.....	181
XVI.	İmkânsızlık – Borçlu Temerrüdü – Yabancı Para Borcu – Alacağın Devri – Temsil – Yetkisiz Temsil – Kusura Dayanan Haksız Fiil Sorumluluğu – Adam Çalıştiranların Sorumluluğu – Bedensel Büyünlüğün İhlali Hâlinde Ödenecek Tazminatın Kapsamı – Teselsül	183
XVII.	Üçüncü Kişi Yararına Sözleşme – Takas	185
XVIII.	Üçüncü Kişinin Fiilini Taahhüt.....	186
XIX.	Cezai Şart	187
XX.	Ölüm ve Bedensel Zararlarda Tazminatın Kapsamı – Kusursuz Sorumluluk Hâllerı – Yansıma Zarar – Haksız Fiillerde Zamanaşımı – Sebepsiz Zenginleşme – Müteselsil Borçluluk – Alacağın Devri	189
XXI.	Kusura Dayanan Haksız Fiil Sorumluluğu – Yapı Malikinin Sorumluluğu – Sebepsiz Zenginleşme – Müteselsil Borçluluk – Koşula Bağlı Borç	191
XXII.	Adam Çalıştiranların Sorumluluğu – Hakkaniyet Sorumluluğu – Yapı Malikinin Sorumluluğu – Hayvan Bulunduranın Sorumluluğu – Ölüm ve Bedensel Zarar	193
XXIII.	Kusura Dayanan Haksız Fiil Sorumluluğu – Adam Çalıştiranların Sorumluluğu – Ayirt Etme Gücünden Geçici Olarak Yoksunluk – Hayvan Bulunduranın Sorumluluğu – Hatır Taşması – Bedensel Zarar – Sebepsiz Zenginleşme	194
XXIV.	Karayolları Trafik Kanunu'na Göre Sorumluluk	196
XXV.	Borçlu Temerrüdü – İmkânsızlık - Cezai Şart – Üçüncü Kişinin Fiilini Taahhüt.....	197
XXVI.	Haksız Fiil – Karayolları Trafik Kanunu'ndan Doğan Sorumluluk – Manevi Tazminat – Hukuka ve Ahlâka Aykırı Amaçla Yapılan Kazandırmalar – Geçici Ödeme – Üçüncü Kişinin Fiilini Taahhüt	199

Dördüncü Bölüm

İNCELENECEK KARARLAR

- I. İrade Sakatlıklarını – Sözleşmenin İptali
➤ Yarg. 1. HD, 13.10.1998, E. 1998/8883, K. 1998/10883 203
- II. Gabin
➤ Yarg. 11. HD, 24.01.2003, E. 2002/7737, K. 2003/622 206
- III. Şekle Aykırılık – Hakkın Kötüye Kullanılması
➤ Yargıtay İctihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu,
30.09.1988, E. 1987/2, K. 1988/2 209
- IV. Temsil Yetkisinin Kötüye Kullanılması
➤ Yarg. HGK, 05.05.1993, E. 1993/1-79, K. 1993/195 222
- V. Hukuka Aykırı Fiil – Haksız Fiilin Şartları
➤ Yarg. HGK, 08.02.1989, E. 1988/10-174, K. 1989/65 226
- VI. Hukuka Aykırı Fiil
➤ Yarg. 4. HD, 13.06.1989, E. 1989/4164, K. 1989/5352 228
- VII. Hukuka Aykırılık
➤ Yarg. 4. HD, 13.09.1988, E. 1988/4147, K. 1988/7408 231
- VIII. Haksız Fiil – Uygun Nedensellik Bağı – Hukuka Aykırılık Bağı
➤ Yarg. 4. HD, 13.03.1978, E. 1977/5312, K. 1978/3193 234
- IX. Haksız Fiil – Hukuka Aykırılık Unsuru – Manevi Tazminat
➤ Yarg. 4. HD, 18.03.2010, E. 2009/6382, K. 2010/3083 237
➤ Yarg. 4. HD, 25.02.2016, E. 2015/3520, K. 2016/2417 240
- X. Zorunluluk Hali – Fedakârlığın Denkleştirilmesi –
Vekâletsiz İş Görme
➤ Yarg. 11. HD, 15.06.1990, E. 1990/4306, K. 1990/4775 248
- XI. Manevi Tazminat – Doğrudan Zarar – Yansıma Zarar
➤ Yarg. 21. HD, 15.06.2000, E. 2000/4733, K. 2000/4833 251
- XII. Manevi Tazminat
➤ Yarg. 4. HD, 11.07.2002, E. 2001/12708, K. 2002/8915 253
- XIII. Tibbi Müdahaleye Rıza - Birlikte (Müterafik) Kusur
➤ Yarg. 4. HD, 18.09.1979, E. 1979/5480, K. 1979/9818 262
- XIV. Adam Çalıştıranın Sorumluluğu – Zararın Belirlenmesi
➤ Yarg. 4. HD, 20.11.1984, E. 1984/7770, K. 1984/8597 268

➤ Yarg. 4. HD, 12.11.1984, E. 1984/7360, K. 1984/8310.....	271
XV. Hayvan Bulunduranın Sorumluluğu	
➤ Yarg. 4. HD, 25.11.1993, E. 1993/1081, K. 1993/13614	274
XVI. Yapı Malikinin Sorumluluğu	
➤ Yarg. 4. HD, 28.11.2005, E. 2004/16308, K. 2005/12788.....	276
XVII. Ev Başkanının Sorumluluğu	
➤ Yarg. 3. HD, 05.02.2013, E. 2012/23712, K. 2013/1599	278
XVIII. Sözleşmede Kararlaştırılan Edimi Aşan İfalarda İade	
Talebinin Hukuki Sebebi: Sözleşme – Sebepsiz Zenginleşme	
➤ Yarg. HGK, 14.03.2012, E. 2011/13-748, K. 2012/140	281
XIX. Faiz	
➤ Yarg. HGK, 09.10.2002, E. 2002/12-709, K. 2002/781	294
XX. Sözleşmeyle Kararlaştırılan Temerrüt Faizi Oranının Sınırı	
➤ Yarg. 19. HD, 01.07.2013, E. 2013/8556, K. 2013/12306.....	303
XXI. Karşılıklı Borç Yükleyen Sözleşmelerde Borçlu	
Temerrüdünün Sonuçları	
➤ Yarg. 15. HD, 12.5.1983, E. 1983/1307, K. 1983/1255.....	306
XXII. Olumlu Zarar – Olumsuz Zarar	
➤ Yarg. 13. HD, 22.10.1981, E. 1981/5738, K. 1981/6690	309
XXIII. Güven Sorumluluğu – Tüketicilerde Haksız Şart	
➤ Yarg. 13. HD, 26.01.2012, E. 2011/16549, K. 2012/1177.....	313
XXIV. Üçüncü Kişiyi Koruyucu Etkili Sözleşme	
➤ Yarg. HGK, 06.05.1992, E. 1992/13-213 K. 1992/315	316
XXV. Ceza Koşulu	
➤ Yarg. 15. HD, 19.10.1992, E. 1992/43, K. 1992/4824	321
➤ Yarg. 19. HD, 12.02.2008, E. 2007/6745, K. 2008/1104	322